

Tega shoda, h kateremu je prišel tudi slavní nemški skladatelj in glasbeni reformator dr. Fr. Witt, se je udeležilo tudi več Slovencev, ki so takoj sklenili, da ustanoví tudi v svoji domovini enako društvo za gojitev lepe cerkvene glasbe. Dne 14. junija 1877. je prvič zborovalo slovensko „Cecilijino društvo“, ki je šteló že prvo leto svojega obstanka 230 udov.

To društvo je delovalo tiho, a vztrajno skozi celo četrstoletje. Izdajalo je svoj list, vzdrževalo orglarsko šolo in svojim članom prirejalo razne cerkveno-glasbene predstave.

„Cerkveni Glasbenik“ je začel izhajati takoj ob začetku društvenega delovanja in obhaja kmalu tudi svojo petindvajsetletnico. Priobčil je mnogo cerkveno-glasbenih teoretičnih člankov, vzgajal skladatelje s praktično kritiko, navajal pevovodje k pravilni glasbi in z dopisi bodril k tekmovanju, katero je kmalu rodilo mnogo lepih sadov. Članke in dopise mu je urejeval g. Janez Gnjezda, c. kr. profesor in duh. svetnik, glasbene priloge pa g. Anton Foerster, pevovodja ljubljanske stolnice in naš najznamenitejši skladatelj. List je z besedo in živim zgledom vzgajal naše glasbenike.

Orglarska šola je začela delovati oktobra meseca l. 1877. Gg. prof. Gnjezda, Foerster in pater Angelik Hribar so od začetka do današnjega dne poučevali v tej šoli, tako, da se sedaj ves naš cerkveno-glasbeni naraščaj hvaležno ozira na te može kot na svoje zaslužne in neumorne učitelje. Mladenci so dobivali pouk v sledečih predmetih: Liturgija z ozirom na cerkveno-glasbene določbe, zgodovina cerkvene glasbe, teorija (nauk o harmoniji, generalbasu, modulaciji, kontrapunktu, imitaciji, kanonu in fugi), igra na orglah in na klavirju, koralno in figuralno petje. V teh petindvajsetih letih je dobilo v tej orglarski šoli 145 učencev izpričevalo sposobnosti. Mnogo učencev pa je večinoma zaradi slabih gmotnih razmer obiskovalo šolo le nekaj časa in potem šlo tudi na službe po deželi. Iz tega se pač vidi, kako blagonsna in koristna ustanova je naša orglarska šola. Pokrovitelji društva so bili ljubljanski škofje Pogačar, Missia in Jeglič, ki so vsestransko podpirali njegove težnje. Prvi predsednik je bil prošt dr. Jarc, ki se je zaradi bolehnosti odpovedal l. 1896. Od tega časa predseduje društvu bivši njegov tajnik g. prof. Gnjezda. Glasbeni vodja pa je že ves čas g. prof. Foerster.

Pri dvanajstih dosedanjih občnih zborih je društvo vedno prirejalo tudi vzorne glasbene produkcije. Najvažnejše pa je bilo vsekako letošnje jubilejno zborovanje dne 6. novembra, pri katerem se je zbralo nenavadno veliko ljubiteljev naše lepe pesmi.

Slavnostni govornik g. kanonik dr. Karlin, sedanjí društveni tajnik, je zborovavcem popisal društveno delovanje ter z upravičenim ponosom kazal na velike uspehe, katere je doseglo jubilarno društvo

z majhnimi sredstvi v naših skromnih razmerah. Iz dopisov „Cerkvenega Glasbenika“ spoznamo, kako žalostno je bilo stanje naše cerkvene glasbe, preden je vnela Slovence cecilijanska ideja. Zdaj pa smemo reči, da smo na najboljši poti k pravemu napredku. Največja pridobitev društva je ta, da je splošno prodrla zavest o vzvišenosti in potrebi cerkveno-glasbene reforme in izobrazbe. Kakor se loči liturgična obleka od navadnega duhovniškega oblačila, tako se mora razlikovati cerkvena glasba od posvetne. Drugi vidni uspeh je obširna glasbena literatura, katera je nastala pod vplivom cecilijanske ideje. Iz dobrih glasbenih del te stroke bi danes Slovenci lahko priredili precejšnjo razstavo. Vendar nam je treba dovršiti še mnogo dela. Da se dosežejo ideali cecilijanstva, morajo sodelovati trije činitelji: Pred vsem se morajo duhovniki povsod vneti za to idejo, treba je dvigniti organiste gmotno, intelektualno in socialno, da morejo izpolnovati namenjeno jim nalogo, in ljudstvo samo mora pomagati s svojimi lastnimi silami, da se dvigne cerkveno petje.

Presv. g. knez in škof ljubljanski dr. Jeglič je popisoval zborovavcem vzor cerkvene glasbe: Kakor je sv. Cecilija med bučanjem poganske glasbe povzdigovala svojega duha do vzora večne lepote in izpreobrnila svojega poganskega ženina, moleč k Bogu, naj jo čisto ohrani, tako deluj tudi cerkvena glasba.

Presvetli priporoča potem duhovnikom, naj v orglarski šoli vzgojene mladeniče sprejemajo kot svoje sinove in jim vsestransko pomagajo. Organistom pa priporoča, naj z vsem svojim življenjem delajo čast svojemu stanu in naj sodelujejo pri kulturni vzgoji našega ljudstva. Uče naj mladino tudi lepih domačih pesem, da se dvigne ljudsko petje. K sklepu obljubuje Presvetli, da bo tudi sam z vso močjo delal za cecilijansko idejo.

Popoldne so šli zborovavci v frančiškansko cerkev, kjer je na prenovljenih orglah koncertiral g. Foerster. Zvečer pa so zborovavci prijetno dokončali slavnost s prijateljskim sestankom, pri katerem so se vrstili govori z lepimi zabavnimi pesmami in instrumentalnimi točkami.

„Ilirija probujena“ v ruščini. „Slavjanskij Věk“ je priobčil to Vodnikovo himno v ruskem prevodu N. Noviča. Začenja se s kiticama:

Я слышу воззваніе:

„Илирія, встань!“

Меня поднимаетъ

Могучая длань,

И я пробуждаюсь

Отъ долгаго сна . . .

Скажи мнѣ, великій:

На что я нужна?

Isti list je objavil tudi podobo Vodnikovega spomenika v Ljubljani iz „Dom in Sveta“.